

**Akademia Bialska Nauk Stosowanych im. Jana Pawła II**  
**www.akademiabialska.pl**

**Wydział Nauk Ekonomicznych**

## **PROGRAM PRAKTYKI KIERUNKOWEJ**

**Na kierunku: Ekonomia**

**Dla naboru: 2022/2023**

**Poziom kształcenia: Pierwszego stopnia**

**Forma kształcenia: stacjonarna**

**Opracowanie: dr Mariusz Pyra**

Mariusz Pyra

KIEROWNIK ZAKŁADU  
EKONOMII  
dr Joanna Żurakowska-Sawa

## Spis treści

|                                                                                                |   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| Rozdział I. Wymiar, zasady i formy odbywania praktyki                                          | 3 |
| Rozdział II. Cele i efekty praktyki                                                            | 5 |
| Rozdział III. Hospitacje praktyki                                                              | 6 |
| Rozdział IV. Postanowienia końcowe                                                             | 6 |
| Załącznik nr 1 do Programu praktyki kierunkowej - <i>Karta weryfikacji efektów uczenia się</i> | 7 |

## Rozdział I. Wymiar, zasady i formy odbywania praktyki

1. **Wymiar godzinowy praktyki:** łączny wymiar praktyk na kierunku Ekonomia (studia pierwszego stopnia) wynosi 6 miesięcy (960 godzin). Praktyka kierunkowa stanowi ich część i wynosi 480 godzin.
2. **Liczba punktów ECTS:** 18.
3. **Czas trwania i miejsce w cyklu kształcenia:** 3 z 6 miesięcy w cyklu kształcenia po II semestrze.
4. **Zasady organizacji praktyki:**
  - 1) Warunkiem rozpoczęcia praktyk jest dostarczenie do SPSBK w terminie nie później niż na dwa tygodnie przed rozpoczęciem praktyki następujących dokumentów: *Skierowania, Porozumienia, Potwierdzenia możliwości realizacji efektów uczenia się* lub *Deklaracji* (w przypadku okresowej lub trwałej współpracy uczelni z zakładem pracy).
  - 2) Praktyka prowadzona jest pod kierunkiem zakładowego opiekuna praktyk wskazanego przez zakład pracy przyjmujący studenta na praktykę.
  - 3) Studenta obowiązuje 8-godzinny pobyt w zakładzie pracy, podczas którego realizuje zadania wyznaczone przez zakładowego opiekuna praktyk z uwzględnieniem założonych w programie efektów uczenia się (zob. *Karta weryfikacji efektów uczenia się* oraz inne dokumenty wynikające ze specyfiki kierunku), przy czym za 1 godzinę praktyki przyjmuje się jednostkę 45-minutową (tzn. 8 godzin x 45 minut = 6 godzin zegarowych).
  - 4) Praktyka realizowana jest od poniedziałku do piątku w dwóch pierwszych zmianach.
  - 5) W trakcie praktyki student jest zobowiązany do systematycznego i rzetelnego prowadzenia wpisów w dzienniku praktyk, które są na bieżąco weryfikowane przez zakładowego opiekuna praktyk lub uprawnioną osobę wskazaną przez kierownictwo zakładu pracy. Zakładowy opiekun praktyk może zlecić praktykantowi zadanie wypełniania innych formularzy dokumentujących przebieg praktyki i wykonania zleconych zadań (np. karty obserwacji).
  - 6) W przypadku choroby lub innej uzasadnionej nieobecności (wypadek losowy) student zawiadamia o zaistniałej sytuacji zakładowego opiekuna praktyk oraz uczelnianego opiekuna praktyk. Okresy zwolnień lekarskich nie są zaliczane jako odbyta praktyka i muszą zostać odpracowane w innym terminie ustalonym w porozumieniu z zakładowym i uczelnianym opiekunem praktyk. Termin odpracowywania godzin opuszczonych z powodu zwolnienia lekarskiego lub innej uzasadnionej nieobecności nie może kolidować z planem obowiązkowych zajęć dydaktycznych w ABNS W Białej Podlaskiej, ani z indywidualnym terminarzem zaliczeń i egzaminów.
5. **Miejsca realizacji praktyki:** Studenci mogą odbyć praktykę kierunkową w firmach i instytucjach, które mają zawarte porozumienie z Uczelnią, bądź też wybrać miejsce praktyk samodzielnie. Ważne jest, aby praktyka była realizowana w działach, w których istotna jest znajomość zagadnień ekonomicznych. Zalecane są następujące miejsca: przedsiębiorstwa produkcyjne, usługowe lub handlowe, biura księgowo-podatkowe, banki i instytucje finansowe, zakłady ubezpieczeniowe, jednostki administracji publicznej (urząd gminy, miasta, starostwo powiatowe, szkolnictwo, służba zdrowia, inne organizacje użyteczności publicznej). W szczególnych przypadkach, po uzyskaniu pozytywnej opinii uczelnianego opiekuna, praktyki mogą zostać zrealizowane w innych podmiotach, jeśli profil ich działalności jest zgodny ze specyfiką kierunku Ekonomia.
6. **Terminy realizacji praktyki:**
  - 1) Praktyka realizowana jest:
    - a) w okresie wakacji przewidzianych terminarzem roku akademickiego, z zastrzeżeniem terminu do końca letniej sesji poprawkowej;



- b) w okresie przerwy międzysemestralnej przewidzianej terminarzem roku akademickiego z zastrzeżeniem terminu do końca zimowej sesji poprawkowej;
  - c) w trakcie trwania semestru w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych lub w dniach ich trwania, jeżeli godziny praktyk nie pokrywają się z zajęciami dydaktycznymi;
- 2) Praktyka kierunkowa nie może trwać krócej niż jest to przewidziane w programie studiów dla kierunku Ekonomia, chyba że wynika to z odrębnych przepisów w zakresie organizacji praktyk zawodowych na danym kierunku studiów.
  - 3) Student, który studiuje na dwóch lub więcej kierunkach studiów, powinien odbyć pełny zakres praktyk przewidzianych dla każdego z nich. Za zgodą prorektora ds. kształcenia i studentów, po zasięgnięciu opinii uczelnianego opiekuna praktyk, student może być zwolniony z praktyki lub części praktyki na kolejnym kierunku studiów, jeśli cele i efekty uczenia się praktyk dla różnych kierunków studiów pokrywają się.
  - 4) Praktyka nie musi się odbywać w tygodniach oraz dniach następujących po sobie.
  - 5) Praktyka może odbywać się w kilku zakładach pracy. Po dostarczeniu dokumentacji z każdego zakładu pracy, ich wymiar podlega zsumowaniu.
  - 6) W szczególnie uzasadnionych przypadkach, na wniosek studenta, prorektor ds. kształcenia i studentów może wydać zgodę na wcześniejsze odbycie praktyki niż jest to określone w programie praktyki.

#### 7. Warunki zaliczenia praktyki:

- 1) Praktykę zalicza uczelniany opiekun praktyk na podstawie:
  - a) prawidłowo wypełnionego *Dziennika praktyk*;  
Dziennik praktyk, w którym student odbywający praktykę dokonuje następujących wpisów, powinien zawierać:
    - datę rozpoczęcia i zakończenia praktyki, dokładną nazwę i adres zakładu pracy, w którym student odbywał praktykę, pieczęć instytucji/nazwę zakładu pracy; podpis i pieczęć kierownika/dyrektora zakładu pracy;
    - dzienny, zwięzły zapis przebiegu praktyki i wykonywanych zadań wraz z odniesieniem każdego zadania do efektów uczenia się (kolumny w tabeli w dzienniku: opis wykonywanego zadania – numer efektu) oraz z krótką refleksją dotyczącą podejmowanych przez studenta działań (czego się nauczył, korzyści, problemy, wnioski na przyszłość), potwierdzony pieczęcią zakładu pracy na górze każdej karty oraz podpisem zakładowego opiekuna praktyk na dole każdej karty;
    - opisową samoocenę studenta z własnoręcznym podpisem w sekcji karta samooceny studenta na końcu dziennika praktyk;
  - b) *Karty weryfikacji efektów uczenia się* wraz z opinią i oceną zakładowego opiekuna praktyk;
  - c) w przypadku **praktyk realizowanych za granicą**, wymagana jest uprzednia zgoda uczelnianego opiekuna praktyk oraz przedłożenie przez studenta dokumentacji dotyczącej przebiegu praktyki przetłumaczonej na język polski przez tłumacza przysięgłego (tłumaczenie dokumentacji nie dotyczy praktyk realizowanych w ramach programu ERASMUS+).
- 2) Student ma możliwość zaliczenia pełnego okresu praktyki realizowanej w ramach programu ERASMUS+.

Warunkiem zaliczenia praktyki jest:

- a) pełne zrealizowanie programu praktyki;
- b) po zakończonej praktyce przedstawienie opiekunowi uczelnianemu zaświadczenia o czasie pobytu oraz dokumentu Training Agreement After, stwierdzającego zrealizowanie zakładanego programu, zawierającego potwierdzenie ukończenia praktyki oraz opinię wystawioną przez uczelnię lub instytucję przyjmującą;
- c) uzupełniony i podpisany przez uczelnię lub instytucję przyjmującą *Dziennik praktyk* wraz z *Kartą weryfikacji efektów uczenia*.



- 3) Końcowa ocena z praktyk uzależniona jest od stopnia realizacji przez studenta oczekiwanych efektów uczenia się założonych dla danej praktyki.
  - 4) Do zaliczenia praktyk stosuje się skalę ocen obowiązującą w Regulaminie studiów.
  - 5) Brak zaliczenia praktyki powoduje uzyskanie oceny negatywnej.
  - 6) Student, który nie uzyskał zaliczenia praktyki do końca semestru, w którym powinien odbyć praktykę, może być na swój wniosek wpisany na kolejny semestr warunkowo, z obowiązkiem zaliczenia praktyki w semestrze wskazanym przez prorektora ds. kształcenia i studentów.
8. **Termin złożenia dokumentacji praktyki do uczelnianego opiekuna praktyk:** W terminie wyznaczonym przez uczelnianego opiekuna praktyk, nie później niż do końca sesji poprawkowej.
9. **Formy odbywania praktyki:** na kierunku Ekonomia obowiązują następujące formy realizacji praktyki:
- 1) praktyka organizowana przez uczelnię:
    - a) na podstawie porozumienia, w zakładach pracy współpracujących z uczelnią, których wykaz jest dostępny na stronie internetowej uczelni;
    - b) praktyka w jednostkach organizacyjnych uczelni;
    - c) praktyka w ramach programu ERASMUS+;
    - d) praktyka w ramach realizowanych programów Unii Europejskiej;
  - 2) praktyka organizowana indywidualnie przez studenta – praktyka realizowana w zakładzie pracy wskazanym przez studenta w kraju i za granicą;
  - 3) praktyka zrealizowana w ramach studiów na innym kierunku/uczelni, pod warunkiem zgodności efektów uczenia się określonych w programie praktyki.

## Rozdział II. Cele i efekty praktyki

- 1) Celem ogólnym praktyki jest poszerzenie przez studenta wiedzy teoretycznej zdobytej w trakcie studiów, rozwijanie umiejętności, jej praktycznego wykorzystania, wykształcenie kompetencji społecznych oraz zapoznanie studenta z organizacją i funkcjonowaniem różnorodnych podmiotów gospodarczych i instytucji oraz z ich wymogami i oczekiwaniami w stosunku do absolwentów.
- 2) **Cele główne praktyki:**
  - A. Nabycie umiejętności praktycznych, uzupełniających kompetencje uzyskane przez studenta w toku zajęć dydaktycznych.
  - B. Poznanie własnych możliwości i określenie predyspozycji do wykonywania danego zawodu.
- 3) **Cele szczegółowe praktyki:**
  - A. Poznanie zasad funkcjonowania, warunków i specyfiki pracy w różnych podmiotach.
  - B. Weryfikacja wiedzy teoretycznej i umiejętności nabytych podczas nauki.
  - C. Kształtowanie umiejętności analitycznych, organizacyjnych, interpersonalnych, zdolności samodzielnego i krytycznego myślenia, niezbędnych w przyszłej pracy zawodowej.
  - D. Poznanie środowiska zawodowego, kultury organizacyjnej przez obserwację i aktywny udział w realizowanych procesach.
  - E. Nawiązanie kontaktów zawodowych i poznanie zasad funkcjonowania rynku pracy.
- 4) Praktykant powinien osiągnąć 8 zasadniczych **efektów uczenia się**, które są zawarte w *Karcie weryfikacji efektów uczenia się*. Student, który zaliczył praktykę kierunkową:

- A. Zna i potrafi opisać zasady funkcjonowania wybranych działów organizacji, w której odbywa praktykę.
- B. Analizuje zakres zadań realizowanych w poszczególnych działach i komórkach struktury organizacyjnej wybranego przedsiębiorstwa (instytucji).
- C. Poddaje krytyce i ocenia nabyte doświadczenie praktyczne związane z pracą na stanowisku typowym dla kierunku Ekonomia.
- D. Identyfikuje i ocenia rzeczywiste zagrożenia BHP występujące w organizacji oraz zna i proponuje środki zapobiegawcze.
- E. Posługuje się urządzeniami biurowymi i programami komputerowymi, które są wykorzystywane w praktyce gospodarczej, a także obsługuje dokumentację właściwą dla danej komórki organizacyjnej.
- F. Analizuje i rozwiązuje problemy występujące w organizacji, zwłaszcza dotyczące gospodarowania zasobami ludzkimi, rzeczowymi, finansowymi i informacyjnymi.
- G. Pracuje w zespole, stosując różne techniki komunikacji interpersonalnej z użyciem specjalistycznej terminologii.
- H. Postępuje zgodnie z zasadami gwarantującymi właściwą jakość czynności zawodowych oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy.

### **Rozdział III. Hospitacje praktyki**

1. Hospitacje praktyk przeprowadza uczelniany opiekun praktyki w trakcie trwania praktyki w miejscu jej realizacji w liczbie określonej odrębnymi przepisami.
2. Hospitacje przeprowadza się uwzględniając losowy dobór studentów/ek (hospitacje planowe). W przypadku stwierdzenia przez studenta/kę lub opiekuna praktyk nieprawidłowości w realizacji praktyk, hospitacje mogą się odbyć w sposób doraźny (hospitacje pozaplanowe).

### **Rozdział IV. Postanowienia końcowe**

1. Załączniki stanowią integralną część niniejszego Programu praktyki kierunkowej:
  - a) Załącznik nr 1 do Programu praktyki kierunkowej – *Karta weryfikacji efektów uczenia się*.
2. Wszelkie pytania i uwagi należy konsultować z uczelnianym opiekunem praktyk:  
.....
3. Niniejszy program wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia przez Senat po pozytywnym zaopiniowaniu przez Senacką Komisję Jakości Kształcenia.

Załączniki:

- 1) *Karta weryfikacji efektów uczenia się*.



**KARTA WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ****PRAKTYKA KIERUNKOWA**

Na kierunku: Ekonomia

Dla naboru: 2022/2023

Poziom kształcenia: Pierwszego stopnia

Forma kształcenia: stacjonarna

Imię i nazwisko studenta: ..... nr albumu: .....

| Lp. | SYMBOL EFEKTU KIERUNKOWEGO        | OPIS EFEKTU UCZENIA SIĘ DLA PRAKTYKI                                                                                                         | Zaliczenie*<br>metoda weryfikacji / podstawa zaliczenia                                                                                                                                                                                                        | Ocena**<br>zakładowego opiekuna praktyk |
|-----|-----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
| 1.  | K_W21                             | Charakteryzuje zasady funkcjonowania wybranych działów organizacji, w której odbywa praktykę.                                                | <input type="checkbox"/> rozmowa z praktykantem<br><input type="checkbox"/> test pisemny lub ustny<br><input type="checkbox"/> obserwacja pracy praktykanta i codzienna współpraca z praktykantem<br><input type="checkbox"/> inne:<br>.....<br>.....<br>..... |                                         |
| 2.  | K_U20, K_U21, K_U24, K_U25        | Analizuje zakres zadań realizowanych w poszczególnych działach i komórkach struktury organizacyjnej wybranego przedsiębiorstwa (instytucji). | <input type="checkbox"/> rozmowa z praktykantem<br><input type="checkbox"/> test pisemny lub ustny<br><input type="checkbox"/> obserwacja pracy praktykanta i codzienna współpraca z praktykantem<br>inne:<br>.....<br>.....<br>.....                          |                                         |
| 3.  | K_U06, K_U20, K_U21, K_U24, K_U25 | Poddaje krytyce i ocenia nabyte doświadczenie praktyczne związane z pracą na stanowisku                                                      | <input type="checkbox"/> rozmowa z praktykantem<br><input type="checkbox"/> test pisemny lub ustny<br><input type="checkbox"/> obserwacja pracy praktykanta i codzienna współpraca z praktykantem                                                              |                                         |

|    |                                         |                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                      |  |
|----|-----------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|    |                                         | typowym dla kierunku<br>Ekonomia.                                                                                                                                                                                            | <input type="checkbox"/> inne:<br>.....<br>.....<br>.....                                                                                                                                                                                                            |  |
| 4. | K_U20, K_U21,<br>K_U24, K_U25           | Identyfikuje i ocenia<br>rzeczywiste zagrożenia<br>BHP występujące w<br>organizacji oraz zna i<br>proponuje środki<br>zapobiegawcze.                                                                                         | <input type="checkbox"/> rozmowa z praktykantem<br><input type="checkbox"/> test pisemny lub ustny<br><input type="checkbox"/> obserwacja pracy praktykanta i<br>codzienna współpraca z<br>praktykantem<br><input type="checkbox"/> inne:<br>.....<br>.....<br>..... |  |
| 5. | K_U20, K_U21,<br>K_U24, K_U25           | Posługuje się<br>urządzeniami<br>biurowymi i<br>programami<br>komputerowymi, które<br>są wykorzystywane w<br>praktyce gospodarczej,<br>a także obsługuje<br>dokumentację<br>właściwą dla danej<br>komórki<br>organizacyjnej. | <input type="checkbox"/> rozmowa z praktykantem<br><input type="checkbox"/> test pisemny lub ustny<br><input type="checkbox"/> obserwacja pracy praktykanta i<br>codzienna współpraca z<br>praktykantem<br><input type="checkbox"/> inne:<br>.....<br>.....<br>..... |  |
| 6. | K_U06, K_U20,<br>K_U21, K_U24,<br>K_U25 | Analizuje i rozwiązuje<br>problemy występujące<br>w organizacji,<br>dotyczące<br>gospodarowania<br>zasobami ludzkimi,<br>rzecзовymi,<br>finansowymi i<br>informacyjnymi.                                                     | <input type="checkbox"/> rozmowa z praktykantem<br><input type="checkbox"/> test pisemny lub ustny<br><input type="checkbox"/> obserwacja pracy praktykanta i<br>codzienna współpraca z<br>praktykantem<br><input type="checkbox"/> inne:<br>.....<br>.....<br>..... |  |
| 7. | K_K02, K_K04,<br>K_K06, K_K08,<br>K_K11 | Pracuje w zespole,<br>stosując różne techniki<br>komunikacji<br>interpersonalnej z<br>użyciem<br>specjalistycznej<br>terminologii.                                                                                           | <input type="checkbox"/> rozmowa z praktykantem<br><input type="checkbox"/> test pisemny lub ustny<br><input type="checkbox"/> obserwacja pracy praktykanta i<br>codzienna współpraca z<br>praktykantem<br><input type="checkbox"/> inne:<br>.....<br>.....<br>..... |  |
| 8. | K_K02, K_K04,<br>K_K06, K_K08,<br>K_K11 | Postępuje zgodnie z<br>zasadami<br>gwarantującymi                                                                                                                                                                            | <input type="checkbox"/> rozmowa z praktykantem<br><input type="checkbox"/> test pisemny lub ustny                                                                                                                                                                   |  |



|  |  |                                                                                    |                                                                                                                                                                |  |
|--|--|------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|  |  | właściwą jakość<br>czynności zawodowych<br>oraz bezpieczeństwo w<br>miejscu pracy. | <input type="checkbox"/> obserwacja pracy praktykanta i<br>codzienna współpraca z<br>praktykantem<br><input type="checkbox"/> inne:<br>.....<br>.....<br>..... |  |
|--|--|------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|

\*Należy wybrać lub podać metodę weryfikacji efektu uczenia się

\*\*Należy wykorzystać poniższe kryteria oceny stopnia osiągniętych przez studenta efektów uczenia się

- 5.0 – efekt uczenia się został osiągnięty bez zastrzeżeń
- 4.5 – efekt uczenia się został osiągnięty z pojedynczymi brakami/błędami
- 4.0 – efekt uczenia się został osiągnięty z nielicznymi brakami/błędami
- 3.5 – efekt uczenia się został osiągnięty z wieloma brakami/błędami
- 3.0 – efekt uczenia się został osiągnięty z licznymi i istotnymi brakami/błędami  
(minimalnie wymagany poziom osiągnięcia efektu)
- 2.0 – efekt uczenia się nie został osiągnięty

Opinia zakładowego opiekuna praktyk na temat pracy studenta (należy uwzględnić opis powierzonych zadań):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Opinia zakładowego opiekuna praktyk na temat pracy studenta (należy uwzględnić opis powierzonych zadań):

.....  
podpis zakładowego opiekuna praktyk

.....  
miejscowość i data